

**THE SATISFACTION OF VILLAGERS WITHIN THE
IMPACTED AREAS TOWARD MAEKHAN DAM PROJECT**

WASSANA SUKKUL

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
(ENVIRONMENTAL PLANNING FOR COMMUNITY AND
RURAL DEVELOPMENT)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2006

ISBN 974-04-7454-3

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ความพึงพอใจของชาวบ้านที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ขาน (THE SATISFACTION OF VILLAGERS WITHIN THE IMPACTED AREAS TOWARD MAEKHAN DAM PROJECT)

วาสนา สุขกุล 4736861 ENRD / M

วท.ม. (การวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชน และชนบท)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : กุลวดี แก่นสันติสุขมงคล (Ph.D.), กัมปนาท ภัคติกุล (Ph.D.)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของชาวบ้านที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ขาน และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของชาวบ้านที่มีต่อโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ขาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของชาวบ้านที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ขานเป็นการศึกษาและรวบรวม ข้อมูลบริบทของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านกับการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของชาวบ้านที่มีต่อโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ขาน วิธีการดำเนินการในการวิจัยทำการศึกษาทั้งเชิงปริมาณ (quantitative research) และเชิงคุณภาพ (qualitative research) ซึ่งในส่วนของดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีสัมภาษณ์ตามแนวสัมภาษณ์ (structured interview) การศึกษาเชิงคุณภาพใช้วิธีการสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

ผลการศึกษา พบว่า จากลักษณะประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวบ้านแม่ขานได้และบ้านสบลาน มีการสืบทอดจากบรรพบุรุษ (รุ่นต่อรุ่น) ความรักความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น สะท้อนออกมาในรูปของประเพณี วิถีชีวิต วัฒนธรรมและพิธีกรรม ทั้งนี้จากการศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของชาวบ้านที่มีต่อโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ขาน พบว่า ชาวบ้านมีความพึงใจต่อโครงการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องจากชาวบ้านเกิดความไม่ไว้วางใจในเจ้าหน้าที่ ข้อมูลข่าวสาร และกลัวผลกระทบอันสืบเนื่องมาจากโครงการ (ทั้งที่โครงการยังไม่เกิดขึ้น) เนื่องจากในอดีตชาวบ้านตกลงใจยอมรับโครงการ(ชาวบ้านแม่ขานได้)และยอมอพยพหากมีค่าชดเชยและข้อเสนอที่ชาวบ้านยอมรับได้ แต่ความไม่แน่นอนทั้งเจ้าหน้าที่และข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทำให้ชาวบ้านเกิดความไม่พอใจต่อโครงการ และเกิดการต่อต้าน มีการเรียกร้อง ชุมนุมประท้วง ยึดขบวนงาน ปัจจุบัน (พ.ศ. 2549) สุดท้ายก็ยังไม่มีการก่อสร้างโครงการ และในด้านปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของชาวบ้านที่มีต่อโครงการ ประกอบด้วยความพึงพอใจด้านการบริการขั้นพื้นฐาน (Beta = -0.451) รองลงมาคือ ทัศนคติผลได้ผลเสียจากโครงการ (Beta=-0.328) อายุ (Beta=0.252) และ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (Beta =-0.182) โดยตัวแปรทั้งหมดเบื้องต้นสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรของความพึงพอใจของชาวบ้านที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการ ได้ประมาณ ร้อยละ 36.4 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ แผนหรือนโยบายควรตระหนักถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานอื่นๆ และภาคประชาชน ควรร่วมมือในการวางแผนการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็น องค์กรร่วม รัฐหรือหน่วยงานที่ทำโครงการ ควรประชาสัมพันธ์หรือเปิดเผยข้อมูลให้กับประชาชนได้รับทราบในข้อเท็จจริงของโครงการและสุดท้ายหน่วยงานที่ทำโครงการควรพิจารณาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) อย่างเป็นทางการที่แท้จริง

**THE SATISFACTION OF VILLAGERS WITHIN THE IMPACTED AREAS
TOWARD MAEKHAN DAM PROJECT**

WASSANA SUKKUL 4736861 ENRD / M

M.Sc. (ENVIRONMENTAL PLANNING FOR COMMUNITY AND RURAL
DEVELOPMENT)THESIS ADVISORS: KULVADEE KANSUNTISUKMONGKOL, (Ph.D.),
KAMPANAD BHAKTIKUL, (Ph.D.)**ABSTRACT**

The objectives of this study are to study the satisfaction level of people in the impacted areas, and those which might be impacted, toward the Maekhan Dam project and to study the effect of the relevant factors that determine the satisfaction level.

This study used data based on the community context, the relationship between the villagers' way of life and local resources' exploitation. In the study of relevant factors determining satisfaction level, the study used both the quantitative approach based on the data from a structured interview, and qualitative approach based on data from a group interview, in-depth interview and participant observation.

The study found that the way of life and the culture of those villagers in Maekhanintai and Soblan Village are characterized by strong feelings of being the possessors of local natural resources. These villagers show a low level of satisfaction toward the Maekhan Dam project. This comes from the feeling that the government officers and information they provide are not trustworthy and the fear about the harmful impact from the project. It is reported that in the past, these (Maekhanintai) villagers had accepted the launch of one project and agreed to move out of the area in return for compensation and agreed upon conditions; however, the lack of clarity demonstration from the officials led to dissatisfaction and prolonged protest from the villagers. Currently, this project is still pending. Each determining factor under study can be classified by the magnitude of its effect as follows, the satisfaction level toward the basic infrastructure services (Beta = -0.451), attitude toward the project (Beta = -0.328) age (Beta = 0.252) and number of household members (Beta = -0.182). Overall, these factors can explain 36.4 % of variation in the level of satisfaction toward the dam project at 0.05 level of significance.

The study yields the following policy recommendation. The plan and policy should be based primarily on local people's needs, the water resource management should be designed systematically with participation from every stakeholder (both government sector and private sector), and lastly, the responsible official organizations should disclose all the facts about the project to the public.

**KEY WORDS: SATISFACTION / IMPACTED AREA / MAEKHAN DAM
PROJECT**

143P. ISBN 974-04-7454-3